

Länsövergripande samverkansavtal mellan Landstinget Västmanland och Västmanlands Kommuner och Landsting gällande barn och ungdomar med psykiska funktionshinder

Syfte

Samverkansavtalet syftar till att tydliggöra parternas gemensamma viljeinriktning och respektive ansvarsförhållanden avseende barn och ungdomar 0 – 18 år med en sammansatt social och psykiatrisk problematik.

Parter

Landstinget Västmanland/Division Psykiatri och kommunerna i Västmanland genom Västmanlands Kommuner och Landsting.

Målgrupp

Barn och unga under 18 år med en sammansatt social och psykiatrisk problematik och behov av såväl kommunens som landstingets specialistkompetens.

Grundläggande värderingar

Följande grundläggande värderingar bygger på FN:s barnkonvention.

- Barn med behov av psykiatrisk behandling i kombination med socialtjänstinsatser i eller utom hemmet är ett gemensamt ansvar för Barn- och ungdomspsykiatri, förskola/skola och socialtjänst. Psykiska och sociala problem skall alltid betraktas i ett helhetsperspektiv.
- Kommuner och landsting ansvarar både var och en för sig och gemensamt för att tidigt identifiera barn som avviker i sin utveckling och barn som har psykiska problem. Bedömning och insatser på basnivån för att komma tillrätta med problemen ska alltid först prövas om det inte är uppenbart att barnets behov direkt kräver särskild specialistkompetens.
- Varje verksamhet ska utföra sitt uppdrag med barnets bästa för ögonen. Barnet ska ges möjlighet att uttrycka sin mening och få den respekterad. I all samverkan mellan verksamheter ska familjens resurser och sociala nätverk tas tillvara och all samverkan ska utgå från barnets behov och möjligheter.

- När lagen inte ger tydlig vägledning om huvudmännens ansvarsgränser ska frågan lösas genom samarbete och överenskommelser med samverkansavtalet som grund.

Huvudsaklig ansvarsfördelning

Socialtjänstens ansvar

- Enligt socialtjänstlagen (SoL) har socialtjänsten ett särskilt ansvar för att barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver samt, om hänsyn till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet. Detta innebär också en skyldighet att utreda om socialtjänsten behöver vidta åtgärder.
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Landstingets ansvar

- Landstinget har enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) ansvar för den vård som kräver insatser av medicinskt (inklusive psykiatriskt) utbildad personal eller av sådan personal i samarbete med annan personal. Ansvaret innefattar öppen- och slutenvård.
- Lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT)
- Råd och stöd enligt LSS. Med råd och stöd avses expertinsatser från kurator, läkare och psykolog. Denna insats tillhandahålls oftast genom habiliteringens försorg men den kan också tillhandahållas av barn- och ungdomspsykiatri.

Lagstiftning som påverkar ansvarsfördelning och samverkan mellan barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten

- Anmälan enligt 14 kap. 1 § SoL

Personal inom barn- och ungdomspsykiatri är enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen skyldig att genast till socialnämnden anmäla om man i verksamheten får kännedom om något som kan innebära att nämnden kan behöva ingripa till en underårigs skydd.

- Ansökan om frivillig vård och stöd enligt 11 kap. 1 § SoL

Om ett barn/en ungdom behandlas inom barn- och ungdomspsykiatri och det framkommer att frivilliga insatser kan behövas från socialtjänsten bör barn och ungdomspsykiatri inleda kontakt med nämnden snarast möjligt.

Vid samtycke från den enskilde ska kontakten betraktas som en ansökan om bistånd enligt socialtjänstlagen. Kontakten bör helst tas av den enskilde i samverkan med barn och ungdomspsykiatri.

- Utredningar enligt 11 kap. 1 § SoL

Socialtjänsten ska utan dröjsmål inleda utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen av vad som genom ansökan eller anmälan enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen gällande barn och ungdomar kommit nämnden till kännedom

och som kan föranleda behov av åtgärder från nämnden. Utredningen ska slutföras inom 4 månader.

Under utredningen får sakkunniga konsulteras. Sakkunniga kan t.ex. vara barn- och ungdomspsykiatrin, som ska konsulteras vid misstanke om att barnet har en psykiatrisk problematik.

Barn- och ungdomspsykiatrin har skyldighet att, till socialtjänsten, lämna alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd. Detta framkommer i SoL 14 kap. 1 §, HSL 2f §, samt Lag om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område 2 kap. 1 a §.

- **Ansökan om LVU**

Individ- och familjenämnden ansvarar för att hos länsrätten ansöka om vård enligt lag om särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, om frivilliga insatser ej medges av vårdnadshavaren eller den unge. Ansökan bör kompletteras med ett läkarintyg om den unges somatiska status, som i de flesta fall kan avges av familjeläkare m.fl, och vid bedömning av sammansatt social och psykiatrisk problematik med ett utlåtande från barn- och ungdomspsykiatrin över den unges/familjens eventuella psykiatriska problematik och vårdbehov. Det barnpsykiatriska utlåtandet ska slutföras så att lagstiftningens tidsgränser kan hållas.

Samordnad vårdplanering

Inom socialtjänsten brukar man använda begreppet arbetsplan eller behandlingsplan och inom barn- och ungdomspsykiatrin begreppet vårdplan vid planering av insatser. Samverkansidén bygger på att en gemensam planering görs när ett barn/ungdom bedöms vara i behov av insatser från både barn- och ungdomspsykiatrin och socialtjänsten. I detta avtal kallas den gemensamma planeringen för samordnad vårdplanering.

En samordnad vårdplan ska upprättas gemensamt av alla parter. Vårdplanen ska vara skriftlig och tydliggöra vem som gör vad, omfattningen på insatserna samt hur uppföljning ska ske. Den som tar initiativ till samordnad vårdplanering ansvarar för dokumentationen. Vårdplanen ska undertecknas av företrädare från respektive huvudman med mandat att fatta de beslut som krävs.

När den samordnade vårdplanen är upprättad genomförs vård och behandling. Socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrin svarar för respektive insatser och därmed förenade kostnader i enlighet med den samordnade vårdplanen.

Akuta samordnade vårdplaneringar

Akuta vårdplaneringar ska så långt det är möjligt undvikas. I de fall akuta vårdplaneringar måste göras ska detta ske inom en vecka.

Samverkan för barn och ungdomar som vårdas utanför det egna hemmet
Principer för samverkan kring barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet skiljer sig inte från dem som gäller för barn och unga som bor i det egna hemmet. Grundmodellen för samverkan är densamma.

Socialtjänsten och BUP ansvarar för att göra sina utredningar och bedömningar av barnets behov av vård utanför det egna hemmet respektive behov av psykiatrisk behandling.

I de fall vårdplanering ej hinner komma till stånd innan placering skett ska vårdplanering genomföras så snart som möjligt dock senast inom en vecka. Barn- och ungdomspsykiatrin får inte avvisa deltagande i vårdplanering med motivering att barnet/ungdomen redan placerats.

I de fall barnet/ungdomen placeras utanför Västmanlands län och ett psykiatriskt vårdbehov konstaterats ansvarar barn- och ungdomspsykiatrin för att remiss skickas till aktuellt landsting.

När behov av psykiatrisk behandling bedöms kvarstå även sedan ungdomen fyllt 18 år, ska barn- och ungdomspsykiatrin träffa överenskommelse med vuxenpsykiatrin eller annan enhet inom hälso- och sjukvården om vilken vårdgivare som ska ansvara för fortsatt behandling och uppföljning.

Samverkansstruktur

Länsövergripande nivå

- Politisk nivå

Huvudmännen, dvs politiska företrädare för länets hälso- och sjukvård samt socialtjänst, har genom Gemensamma nämnden ett ansvar för att initiera och följa upp strategiska, länsövergripande utvecklings- och samverkansfrågor. Gemensamma nämnden har även ett ansvar att följa upp det lokala arbetet utifrån samverkansavtalets intentioner.

- Tjänstemannanivå

På länsövergripande nivå finns en tjänstemannagruppering för gemensamma samverkansfrågor mellan kommunerna och landstinget med uppdrag att

- bereda ärenden i anslutning till samverkansavtalet till Gemensamma nämnden
- följa upp och utvärdera samverkansavtalet
- informera och diskutera planerade förändringar inom respektive verksamhetsområde som kan medföra konsekvenser för den andra parten
- vid behov initiera gemensamma verksamheter
- stimulera till gemensam fortbildning

Intresseorganisationernas medverkan och synpunkter ska beaktas i de frågor som berör dem.

Lokal nivå

- Tjänstemannanivå

På den lokala nivån inrättas samverkansgrupper med representanter för parterna. Behovet av samverkan på lokal nivå gäller såväl övergripande planering, informationsskyldighet om planerade verksamhetsförändringar som att initiera och följa upp samarbetet på individnivå.

Gränsdragningsfrågor

Tvister som rör verksamhets- och kostnadsansvar förutsätts lösas på verksamhetsnivå. I undantagsfall kan särskilt svåra principfrågor hänskjutas till ett råd på länsnivå med sakkunniga från landstinget och kommunerna. Rådet har inte befogenhet att fatta beslut i enskilda ärenden men dess rekommendationer till lösningar ska vara vägledande för beslut hos respektive huvudman. Rådet utses av den länsövergripande tjänstemannaberedningen. Aktuella principfrågor sammanställs av rådet och redovisas till Gemensamma nämnden en gång per år.

Giltighetstid

Detta avtal gäller för tiden 2006-01-01 – 2008-12-31. Avtalet förlängs därefter ett år i taget om det inte sägs upp av endera parten senast sex månader före avtalstidens utgång.

Uppföljning

En särskild plan för uppföljning av samverkansavtalet utarbetas av den länsövergripande tjänstemannaberedningen.

Västerås

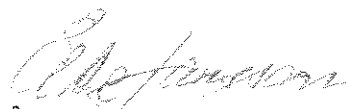

Åke Hillman
Ordförande
Västmanlands
Kommuner och Landstings styrelse

Västerås

Glenn Andersson
Ordförande
Landstingsstyrelsen
Västmanlands län

Åke Jansson
Direktör
Västmanlands
Kommuner och Landsting

Jan Brithon
Direktör
Landstinget
Västmanland

